Nordisk Råd

A 1425/kultur

Fremlagt av:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00022-11

Utvalgsforslag om nordisk samarbeid om små håndverks-fag/-kulturfag

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

2. Bakgrunn

I etterkant av at reformen av det nordiske kultursamarbeidet nedsatte Kultur- og utdanningsutvalget en arbeidsgruppe om politikk for det nordiske kultursamarbeidet. Arbeidsgruppen fikk et mandat med tre hoveddeler:

- følge og påvirke utformingen av ny struktur for det nordiske kultursamarbeidet
- drøfte sentrale prinsipper for det nordiske kultursamarbeidet
- utpeke områder/temaer det bør settes fokus på videre

Arbeidsgruppen avsluttet sitt arbeid sommeren 2007.

Et av de områdene som arbeidsgruppen vurderte var situasjonen for de små håndverksfagene i Norden. Arbeidsgruppen arrangerte blant annet en høring med representanter for Nordisk Håndverksforum.

Kultur- og utdanningsutvalget har senere drøftet de små håndverksfagenes stilling, og fant at det nordiske samarbeidet kan være en nøkkel til disse fagenes fortsatte overlevelse.

3. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

Mange små håndverksfag er truet i de nordiske landene. Dette skyldes at det er for få yrkesutøvere i mange fag, og det blir derfor også vanskelig å opprettholde de nødvendige opplærings- og utdanningstilbud i de enkelte landene. I tillegg til en direkte betydning, for eksempel for enkeltnæringer og for den materielle kulturarv, representerer de små håndverksfag en immateriell kulturarv. Mens kulturarv tradisjonelt forbindes med gjenstander og produkter, er den immaterielle kulturarven båret frem av mennesker og praksis. De små håndverksfagene kan derfor også ses på som en 'kulturell genbank' for samfunnet. Den immaterielle kulturarvens betydning ble understreket av UNESCO som i 2003 vedtok *Konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven.* Sett i lys av dette er det viktig å sikre de små håndverksfagenes overlevelse, og det nordiske samarbeidet kan her spille en viktig rolle.

Utvalget mener videre at det bør være en ambisjon å utvikle et nordisk utdanningssamarbeid i forhold til disse fagene. Gode institusjoner og miljøer kan utpekes, nettverk etableres, og muligheten for en nordisk arbeidsdeling og samordning bør vurderes. I den forbindelse kan det også vurderes å etablere et samarbeid med de baltiske landene som har en rik – og fortsatt levende – håndverkstradisjon.

Både utdanningsministrene og kulturministrene har et ansvar for disse fagenes fremtid: Kulturministrene fordi det dreier seg om en del av vår kulturarv, men også fordi det dreier seg om spesialiserte fag som er viktig for å opprettholde en levende kultursektor. Disse fagene er også viktige for den fremtidige vekstsektoren i Norden: kulturnæringene og opplevelsesøkonomien.

Utdanningsministrene har et ansvar for å sikre et fullverdig opplæringstilbud for disse fagene, og har nå også muligheten for aktivt å bruke det nordiske samarbeidet for å vurdere en mulig regional løsning.

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår derfor at Nordisk Ministerråd, ved et samarbeid mellom kulturministrene og utdanningsministrene, igangsetter en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene. Utredningen bør også belyse behovet for støtteordninger, og det bør også vurderes om de nordiske mobilitetsprogrammene er tilpasset de små håndverksfagenes situasjon.

Det har tidligere vært tatt initiativ til en diskusjon om et nordisk samarbeid gjennom prosjektet 'Små yrkesfag' i regi av rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS), men utvalget er overbevist om at tiden nå er inne til å gjøre et nytt krafttak som også er mer forpliktende.

Kultur- og utdanningsutvalget vil også gjøre oppmerksom på det store arbeidet som gjennomføres av Nordisk Håndverksforum. Gjennom prosjektet 'Spor i Norden', som har fått støtte fra Nordplus Voksenprogrammet, blir det gjort et viktig arbeid for å utrede hvilke fag som vil kunne ha behov for tiltak på nordisk nivå, og vurdere forslag til tiltak som kan bedre situasjonen bl.a. gjennom et nordisk samarbeid.

Det vil være viktig å inndra erfaringene fra prosjektet 'Spor i Norden' når det avsluttes i 2008, men etter utvalgets oppfatning er det nødvendig med en politisk diskusjon om et nordisk samarbeid om de små håndverksfagene for å finne og etablere gode løsninger som kan bidra til å sikre de små håndverksfagenes fremtid.

4. Konklusjon

Nordisk Råd

A 1425/kultur

Fremlagt av:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00022-11

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande